

Dorthe Boss Kyhn

Øl, vin, vodka og små grå

Øl, vin, vodka og små grå

Copyright © 1999 by Dorthe Boss Kyhn

& CDR-Forlag

Skolebakken 11

DK-8000 Århus C

www.forlagene.dk

e-mail: cdr@forlagene.dk

Omslag og fotos: Ulla Rose Andersen

Tryk: Narayana Press

ISBN 87-7841-123-8

Ekspedition:

Boghandlen eller Dansk Bog Center, fax: 5636 4039

Indholdsfortegnelse:

Der er noget farligt indeni	7
14 genstande om ugen	11
Her må man godt drikke	19
En fjer - fem høns	27
Gemte øl i brændestablen	37
Helst uden voksne	44
Danske unge får lange tøjler	53
Det er mediernes skyld	62
Opgør med de ligeglade	72
Jeg tror på frihed under ansvar	78
Forbud hjælper ikke	87
Vi skal markere vores grænser	99

Et foruroligende højt alkoholforbrug	102
Debat om unges drikkevaner	110
Bøger om emnet	117

Der er noget farligt indeni...

Der bliver skrevet og talt meget om unge og druk i disse år. Store, forkromede undersøgelser sørger for dommedags-stemningen, og eksperterne står parat med de løftede pegefingre: Det er farligt at drikke, og danske unge drikker alt for meget!!!

Sjovt nok er det de voksne, der har travlt med at fortælle om, hvor grelt det står til med de unges store forbrug af alkohol. Står det virkelig så slemt til? Ja, det fortæller tallene i de mange undersøgelser tilsyneladende. Men hvad skal vi gøre ved det? For nylig fik vi indført en ny lov herhjemme: Nu må butikkerne ikke længere sælge alkohol til unge under 15 år. På papiret ser det jo helt fint ud, men selv om butiksindehaverne nu er pålagt at kontrollere, om de unge er så gamle, som de ser ud til - eller siger, de er - kan indgrebet alligevel ikke helt håndhæves. For man får da bare en

ældre ven eller søskende til at købe øllerne, og vupti... har man undgået lovgivningen let og elegant. Det fortæller de unge.

Men hvem skal vi tro på, når vi den ene dag efter den anden får at vide, at de unge er ude i et storforbrug, og at de store mængder alkohol får mange til at ende i et misbrug? Skal vi tro eksperterne med de løftede pegefingre – eller skal vi tro på alle de voksne, der siger *ja, ja – rolig nu – da vi var unge, drak vi os også skidefulde-og-på-rulleskøjter*. Mange voksne husker sikkert med al tydelighed den første gang, de selv stod med hovedet i wc'et, fordi de havde eksperimenteret lidt for meget med Bacardi'en, snapsen, øllerne og den alt for søde frugtvin. En sådan oplevelse fik heldigvis omvendt de fleste.

Dengang hørte vi heller ikke så meget om de unge, der siden røg ud i et misbrug. Og foretog eksperterne dengang undersøgelser, som pegede på, at der var en sammenhæng med de første rom-og-cola oplevelser og et misbrug som voksen?

Hvis disse undersøgelser blev foretaget, hørte man bare ikke så meget om det i medierne dengang.

I dag hører vi om alkohol dagligt. Vi læser om det i aviserne, hører om det i radioen eller ser det på TV. Eller ser Sundhedsstyrelsens streamere på busser, eller foldere ligge på bib-

lioteker eller hos tandlægen. Og i folkeskolen har man alkohol som tema-undervisning. Alligevel er det, som om budskaberne farer ind ad det ene øre og ud ad det andet.

*...man får da
bare en
ældre ven eller
søskende til
at købe øllerne...*

Skal vi allesammen gå og føle os skyldige, og skal vi fare op som trold af en æske over for vores unge og forbyde dem at drikke? Det mener de færreste forældre vel, når det kommer til stykket. Men måske skal vi blive bare en lille smule bedre til at have en finger på pulsen med, hvad vores unge foretager sig. Måske skal vi som forældre kæfte lidt mere op, hvis vi for eksempel forarges over, at der sendes alkohol-reklamer umiddelbart før Disney-filmen i biografen, eller når smarte producenter sender sodavand med alkohol på markedet, som til forveksling ligner ganske almindelige sodavand.

Måske handler det i virkeligheden om, at vi forældre skal engagere os lidt mere. Det mener mange af de unge, som medvirker i denne bog. I hvert fald når vi snakker om danske forældre. For de fleste udenlandske forældre har en helt anden indstilling til engagement, fortæller blandt andet pakistanske Imran om.

I denne bog kommer fagfolkene godt nok til orde – men det gør de unge også. Dette er i højere grad de unges bog, med deres syn på alkohol og deres syn på, hvorfor unge i dag drikker så meget.

DBK

14 genstande om ugen...

Vi hører om det næsten dagligt.

Sundhedsstyrelsens retningslinjer for, hvor meget det er tilrådeligt at drikke: 14 genstande om ugen, hvis man er kvinde – 21 hvis man er mand.

Men hvor mange genstande må man drikke, når man er 14 år? Eller 16 år? Og er det egentlig så skadeligt at drikke, som alle går rundt og snakker om?

Vi har spurgt en læge:

»Vi ved, at omkring 20 procent af de 16-20-årige ligger væsentligt over Sundhedsstyrelsens retningslinjer, og vi ved erfaringsmæssigt, at et stort forbrug i en ung alder giver større risiko for et storforbrug og eventuel afhængighed som voksen. Derfor ER der grund til at bekymre sig,« forklarer Finn Hardt, overlæge på Rigshospitalets *Alkohol-*

Enheden. Her behandler man primært voksne med alkohol-problemer.

Når snakken falder på de tidligste oplevelser med alkohol, så ynder mange voksne at fortælle om dengang, da de var fulde for første gang. Da man efter en halv flaske Bacardi så blå elefanter i toilettønden, kom op at slås med naboens søn – for slet ikke at tale om, da man på vej hjem fra fest kørte cyklen ind i et træ, fordi hele verden pludselig slingrede. *Herregud*, vil mange måske sige, vi skal vel have lov til at gøre vores egne erfaringer – eller skal vi?

»Jamen, det synes jeg da – ungdommen er pr. definition en tid, hvor vi prøver tingene af – og sådan skal det også være. Men jeg mener ikke, at man ligefrem skal hælde sprutten ned i halsen på de unge, fordi vi herhjemme har en alt for fri holdning til alkohol.

Når man drikker, påvirkes helbreddet. Organismen kan ikke tåle at blive forgiftet (beruset) i tide og utide. Derfor har læger og andre fagfolk regnet

Man bruger betegnelsen promille til at måle, hvor meget alkohol der er i blodet. Men det er individuelt, hvor meget der skal drikkes for at opnå en stærk koncentration i blodet. I dag må man ikke køre bil, hvis promillen overstiger 0.5.

Siden loven herom trådte i kraft 1. marts 1998, er antallet af spritbiler steget med 20 procent.

Kilde:

Rådet for Større Færdselsikkerhed

sig frem til, hvor meget det er tilrådeligt at drikke, når man er voksen.«

Tager man skade?

Det, der umiddelbart er farligt, er selve rusen og de skader, man kan påføre sig som følge af den.

Men kan alkoholen være farlig, når man er ung, og kroppen er i gang med at udvikle sig?

»Unge mennesker tager ikke direkte skade

af at drikke alkohol. Udvikler de et misbrug, kan der selvfølgelig opstå fysiske skader og følgesygdomme, men de viser sig først mange år senere. Det, der umiddelbart er farligt, er selve rusen og de skader, man kan påføre sig som følge af den,« forklarer Finn Hardt og fortsætter:

»Vi ved, at de unge drikker til fester, fordi de gerne vil opnå en beruselse. Man hører ofte skrækhistorier om unge, der drikker sig så sanseløst berusede, at de falder bevidstløse om eller må til udpumpning på sygehuset. Men her taler vi kun om ganske få. Til gengæld ved vi, at en stor del af de unge tilskadekomne, der kommer ind på hospitalernes skadestuer i weekenden, er unge, der er kommet til skade som følge af druk.«

Ifølge Finn Hardt, er det i første omgang skader og følger af rusen, der er farlige for de unge. I en brandert bliver man uopmærksom: Slinger rundt på cyklen til fare for sig selv og andre. Styrter over en vej uden at se sig for og bliver måske påkørt af en bil. Mange bliver også aggressive, når de bliver berusede, og bliver derfor impliceret i overfald og slagsmål. Det vil sige, mange unge bliver enten udsat for vold – eller udøver vold mod andre som følge af rusen. Og så er der risikoen for at havne i seng med en eller anden ukendt, og dermed øges risikoen for at blive smittet med

diverse sygdomme – eller måske få en dårlig debut-oplevelse som følge af sex med uønsket partner. Endelig er der risikoen for, at man i sin brandert siger »ja« til at prøve andre rusmidler, eksempelvis narkotika.

»Det er alt sammen risici i rus-fasen. Hertil kommer de sociale konsekvenser af drikkeriet: Man får kvalme, hovedpine, kan ikke koncentrere sig om lektier, kan ikke følge med, får vanskeligt ved at fastholde skole, læreplads eller arbejde. Det vil sige, man begynder at pjække fra arbejde og skole – og fungerer i det hele taget ikke optimalt. Med en alkohol-kultur, der accepterer, at unge havner i sådanne situationer – ja, så gør vi godt 20 procent af de unge til sociale tabere i en meget tidlig alder,« konkluderer Finn Hardt.

En afslappet kultur

For voksne gælder det, at ved et overdrevet alkoholforbrug kan kroppen tage skade: Leverskader, mavesår, muskelsvind, forhøjet blodtryk, hjernesvind og kræft. Men før man når så langt ud, er der advarselslamper, der blinker i form af et svækket helbred. Hvis

man længe har drukket for meget, begynder man at fungere dårligt i hverdagen, har svært ved at klare arbejdet eller andre praktiske pligter i hverdagen. Man er uoplagt, opfarende, træt, har tømmermænd, abstinenser eller sover dårligt. I dag drikker alt for mange for meget. Mange mener, at det skyldes nye, mere afslappede måder at drikke sammen på. Og at den kultur er med til at give unge i dag et alt for afslappet syn på det at drikke.

»Jeg mener, vi har en alt for sjasket-liberal holdning til unge og alkohol herhjemme. Når man for eksempel ser på Tyskland, som vi ellers ikke opfatter som et meget restriktivt land, så må unge tyskere under 16 år ikke købe eller drikke alkohol. Jeg synes, at vi har en *lad-dog-barnet* holdning herhjemme – som om vi ikke tør være restriktive. Men jeg mener virkelig, at vi skal skride ind og forbyde de helt unge at købe og drikke spiritus. Jeg mener også, vi skal forbyde spiritus, der er specielt målrettet mod de unge, samt at værtshuse og barer arrangerer *happy hour*

Vi har en alt for sjasket-liberal holdning til unge og alkohol herhjemme.

Når vi drikker, påvirker det alle kroppens organer. Alkohol er gift for kroppen, men det er individuelt, hvor meget alkohol der skal til, før kroppen tager skade. Grundlæggende kan man sige, at holder man sig til Sundhedsstyrelsens retningslinjer om de 14 genstande for kvinder og 21 for mænd pr. uge – så er risikoen for skader på kroppens organer meget lille.

Kilde: Sundhedsstyrelsen

om eftermiddagen, når de unge har fri fra skole.

Unge må selvfølgelig godt beruse sig, gøre egne erfaringer – men de skal gøre det under opsyn. Jeg er stor modstander af, at de unge har så fri adgang til alkohol, som tilfældet er – og har været det i mange år. Med den holdning tillader vi alt for mange unge at få en dårlig start på voksenlivet.«

Unge må selvfølgelig godt beruse sig, gøre egne erfaringer – men de skal gøre det under opsyn.

